

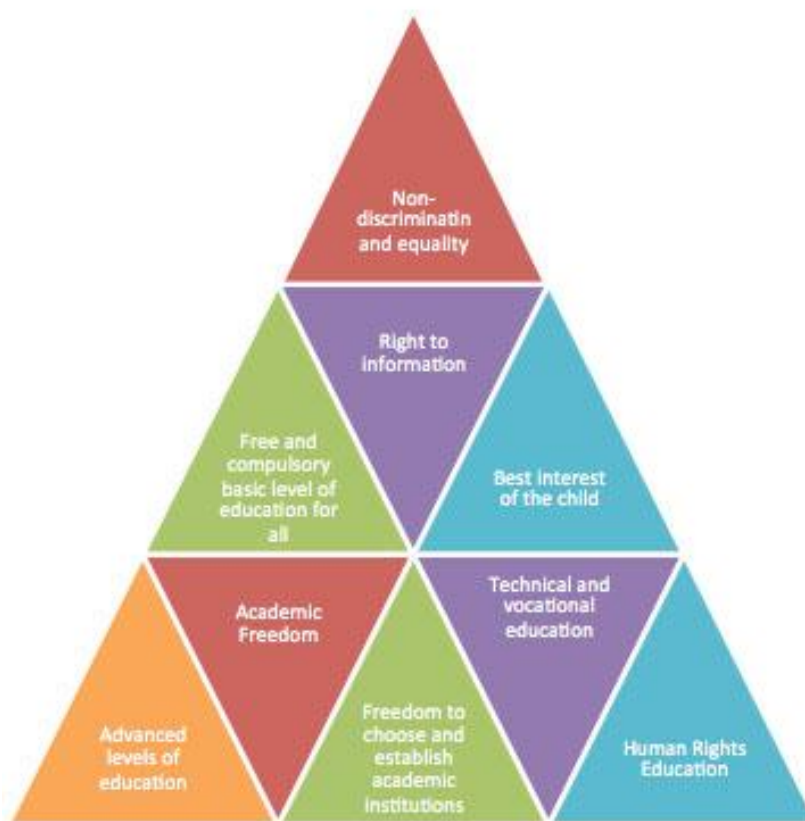
Ekstremism, tüdrukutevastane vägivald ja haridus: Ületades riiklike ja mitteriiklike bariääre, et realiseerida tüdrukute õigus haridusele

Olenemata feministlikust tööst jätkusuutliku ja transformatiivse arengu nimel, jääb haridus miljonite tüdrukute jaoks kättesaamatuks.¹ Eriti puudutab see tüdrukuid, kes moodustavad suurema osa lastest, kes koolis ei käi, kellel puudub ligipääs haridusele, kes ei lähe kunagi kooli, ja kes ei lõpeta algkooli.² Naised moodustavad kaks kolmandikku maailma kirjaoskamatustest inimestest (493 miljonit) ja soopariteedini ei ole hariduses jõutud.³ Käsikäes selle reaalsusega jätkavad naisõiguslased üle maailma tööd, et lõpetada kõik naiste ja tüdrukute vastu suunatud vägivald. Vägivald tüdrukute vastu, kui nad on teel kooli või koolis, peab lõppema ning lahenduse leidmiseks tuleb realiseerida tüdrukute inimõigus haridusele.

Tüdrukute õigus haridusele

Rahvusvahelised inimõiguste standardid kinnitavad, et vajadus teadmiste, oskuste ja informatsiooni järele on universaalne ja inimarengu seisukohast keskne. Näiteks on kirjas inimõiguste ülddeklaratsioonis, et "haridus peab olema suunatud inimesiksuse täielikule arendamisele ja inimõigustest ning põhivabadustest lugupidamise suurendamisele."⁴ ÜRO laste õiguste konventsioon täiendab seda ja viitab haridusele kui protsessile, mis on suunatud on "lapse isiksuse, vaimuannete, vaimsete ja kehaliste võimete potentsiaali võimalikult täiuslikuks arendamisele"⁵ Tüdruku õigust pääseda ligi haridusele ja sellest tulenevatele hüvedele tuleb näha kui "asja iseenesest, mitte lihtsalt vahendit millegi saavutamiseks."⁶

Koos 189 riigi parteiga on ÜRO konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide vastu (CEDAW) üks kõige laialdasemalt ratifitseeritud rahvusvahelisi inimõiguste leppeid. Kuigi tingimuste suur hulk raskendab konventsiooni implementatsiooni, on väga väike arv riike esitanud tingimusi või deklaratsioone CEDAW artikli number 10 vastu, mis kõneleb õigusest haridusele.⁷ Seoses CEDAW-ga, ei tõsta hariduse lubadus jõustamisest ainult teadlikkust naiste ja tüdrukute õigustest, vaid ka tugevate soostereotüüpide murdmisest ja ideoloogiatest, mille järgi peaks naisi orjastama ja neile inimõigused keelama.

The right to education encompasses all of these

Ekstremism ja tüdrukutevastane vägivald

Mitmed grupid, mis on naiste ja tüdrukute inimõiguste vastased, seal hulgas nii riiklikud kui mitteriiklikud tegutsejad, kasutavad argumentidena religiooni, kultuuri ja traditsiooni, et õigustada soopõhist vägivalda ja tüdrukute vastu suunatud diskriminatsiooni.⁸ Sellised äärmuslikud vaated keelavad naistele inimõigused ja sageli ei salli vastuväiteid. Seetõttu on tüdrukud, kes fundamentalistlikele ideedele vastu hakkavad ja püüavad haridusele ligi pääseda või lihtsalt väljendada mitternormatiivset soidentiteeti või seksuaalsust, suure riski all soopõhiseks vägivaldaks.

Vägivald ja hirm vägivalda ees, mida äärmuslikud grupid või indiviidid, kes nende ideoloogiat toetavad, tekitavad, on üheks peamistest põhjustest, mis takistab tüdrukutel kooli minemist ja hariduse lõpule viimist.⁹ Kohtades, kus äärmuslased püüavad enda võimusesse haarata kogu avaliku ruumi, on tüdrukute jaoks kõrgenenud oht saada vägistatud, seksuaalselt ahistatud, ähvardatud ja hirmutatud.¹⁰ Vaesus, militarism, relvastatud konflikt, sanitatsiooni puudulikkus ja pikk teekond koolini muudavad lihtsa otsuse koolimineku kohta teoks täis trotsi ja vastuhakku tüdrukute ja perede poolt, mis sageli muudab nad vägivaldale veelgi enam vastuvõtlikuks.

Rünnakud tüdrukute vastu, kes üritavad haridusele ligi pääseda, mõjutavad paljusid elusid mitte ainult tüdrukute, vaid ka neid toetavate inimeste – pereliikmete ja õpetajate jaoks. Iga rünnaks koolimineva tüdruku vastu kõneleb kogukonnale, et tüdrukute ja perede jaoks, kes ei allu traditsioonilistele või patriarhaalsetele tavadele ja rollidele, ei ole ohutut kohta. See viib sageli nende väljajäämisele haridusest, kuna pered ja riiklikud tegutsejad hoiavad tüdrukuid koolist eemal, et neid "kaitsta". Näiteks pärast viimaste aastate rünnakuid koolidele Pakistanis ja Nigeerias, on nende piirkondade tüdrukutekoolid lõplikult suletud. Isegi kui need avatuks jäävad, ei luba pered tüdrukutel uue rünnaku hirmus kooli minna. Sel moel viivad perekondade ja riigitegelaste vastused kooliminevate tüdrukute vastaste rünnakute kohta inimõiguste edasisele rikkumisele.

Kahjulikud praktikad

Üldiselt on diskrimineerivatel soorollidel ja kahjulikel praktikatel, millega tüdruud silmitsi seisavad, nende elule pikaajaline mõju, mis puudutab nende kõiki õigusi, seal hulgas õigust nautida haridust ja sellest tulenevaid hüvesid. Asümmeetria ja ebavõrdsus, mis tuleneb patriarjaalsusest ja sotsiaalsest ebavõrdsusest toodab vildakaid haridussüsteeme ja seadusandlust, mis viib sageli tüdrukute väljajäämisele haridusest.¹¹ Seetõttu peavad kõik riiklikud ja mitteriiklikud tegurid keskenduma inimõiguste rikkumiste uurimisel soolise ebavõrdsuse ja soopõhise vägivalda algpõhjustele.

Rünnakud tüdrukute vastu, kes üritavad kasutada oma õigust haridusele, juhtuvad sageli eksisteerivate negatiivsete uskumuste ja stereotüüpide tõttu, mis naise ja tüdrukuid vägivalda läbi orjastada tahavad. See toimub ka selle pärast, et äärmuslikud ideoloogiad peavad õigust haridusele sageli otsustavaks õiguseks, mis ründab kehtivad olukorda ning sotsiaalseid muutusi nähakse ohuna. Valitsevatel erakondadel on kohustus "luua legaalsed struktuurid, et kindlustada kahjulike praktikate kiire, erapooletu ja iseseisev uurimine ja et nende praktikate läbi kahjustatud inimesed saaksid efektiivselt abi."¹² Lisaks peab "seadus selgesõnaliselt keelama kahjulikud praktikad ja neile kehtestama adekvaatsed sanktsioonid või kahjulikud praktikad kriminaliseerima kooskõlas kahju ulatusega, tagama vahendid ennetuseks, ohvrite kaitseks, taastumiseks, reintegratsiooniks ja võitlema kahjulike praktikate puutumatusena."¹³

Riiklik hariduspoliitika ja praktikad

Olenemata detalisest seaduslikust raamistikust ja globaalsest poliitilisest üksmeelest, mis puudutab õigust haridusele, dokumenteeritakse üha suurema regulaarsusega rünnakuid tüdrukute vastu, kes üritavad haridust saada. Rünnakud tüdrukute vastu teel kooli või koolis rõhutavad ülemaailmsete haridusalaste saavutuste haprust. Nii kaua kuni rünnakud koolikäivate tüdrukute vastu äärmusgruppide poolt jätkuvad, toimub hariduse kättesaadavuse, ligipääsetavuse, kohandatavuse, aktsepteerituse ja kvaliteedi tagasilükkumine.

Riik peab uurima rünnakuid tüdrukute vastu, kes võitlevad oma õiguse eest haridusele, ja peavad ennetama tulevase rünnakuid võttes kasutusele kõik võimalikud meetmed. Sellegipoolest järgneb tüdrukutegruppide ründamisele koolis või kooliteel koolide sulgemine ja tüdrukute edasine diskrimineerimine. Soopõhist vägivalda tüdrukute vastu ei uurita ega dokumenteerita, ründajaid ei panda oma tegude eest vastutama. Olenemata tüdrukutevastaste rünnakute põhjusest peab riik jätkuvalt tegelema selle all oleva struktuurilise diskriminatsiooniga ja negatiivsete soostereotüüpidega. Hariduspoliitika ja -süsteem peavad tegelema algpõhjustega ja et see oleks võimalik, on vajalik pidev treening soolise võrdõiguslikkuse alal, sstemaatiline uurimine ja endmete kogumine.

Vahend 1: Need kaks ÜRO inimõiguste lepingu üldkommentaari on kasulikud. Üldine kommentaar nr 13 lapse õigusest elule, mis on vaba kõigist vägivaldavormidest (2011) ja Komitee üldkommentaari 13 majanduslikele, sotsiaalsetele ja kultuurilistele õigustele (2009)

Vahend 2: Poliitikat, aktsioone ja strateegiaid kavandades kindlusta tüdrukute turvalisus koolides. Seda tehes on oluline viidata CEDAW artiklile 1. Kaudne ja tahtmatu diskrimineerimine võib olla sama kahjulik kui otsene ja planeeritud vägivald tüdrukute vastu.

Vahend 3: Keskenddes kahjulikele praktikatele on naiste inimõiguste eest võitlejatele abiks ühine viitamine üldsoovitusele/üldkommentaari nr 31 Kõigi naiste vastu suunatud diskriminatsioonivormide kaotamise komitees ja nr 18 laste õiguste komitees kahjulike praktikate punkti juures (2014).

Vahend 4: Riik võib ajutiselt kasutusele võtta erimeetmed hariduses, et efektiivselt kaitsta tüdrukuid vägivalda eest samas võimaldades neile ligipääs haridusele. CEDAW üldsoovitus 25 ajutistest erimeetmetest võib olla kasulik, kui teha soovitusi riigi aktsioonide ja seaduste kohta, et kindlustada tüdrukutele õigus haridusele.

Advocacy Tips

Täienda oma teadmisi

Rahvusvaheline inimõiguste leping sisaldab endas, ja ka eksperdid pööravad rohkem sellele tähelepanu, vajadus integreerida strateegiaid, et jõuda hariduse võimaldamiseni tüdrukutele ja tüdrukutevastase vägivalda kõikide vormide elimineerimisele. Ilma neile aspektidele tähelepanu pööramata ei ole võimalik haridust kõigile kättesaadavaks muuta, mis on üks kriitilistest tingimustest vaeste kogukondade ja piirkondade jätkusuutlikuks arenguks ja muutusteks. On oluline hoida ajakohasena rahvusvaheliste inimõiguste standardite tõlgendused ja laiendused, millest tüdrukud kasu saaksid ja millega äärmuslust rünnata.

Rakenda naiste inimõiguste raamistikku

Isegi kui naiste inimõiguste avalik mainimine sinu töös ei ole ohutu või strateegiline, on ülioluline mõista naiste ja tüdrukute probleeme ja otsida neile lahendusi selles raamistikus. Inimõiguste raamistik aitab tööd, mis on suunatud tüdrukute diskrimineerimisele: mõistmaks seoseid diskriminatsiooni ja soopõhise vägivalda vahel ning dokumenteerimaks rikkumisi õiguse haridusele vastu. Feministlik lähenemine inimõigustele peab arvestama probleemide ja lahendustega terviklikul moel, sest kõik õigused, mis on naistel ja tüdrukutel, on osa muutusevisioonist.

Diskriminatsioon ja raskused muutuvad ajas

Kampaania jõupingutusi tuleb kohandada vastavalt uutele väljakutsetele. On oluline mõista viise, kuidas tüdrukud koolini jõuda püüdes vägivalda kogeavad. Sarnaselt kogeavad tüdrukud vägivalda kooli jõudnuna ja läbi haridussüsteemi liikudes, näiteks kehalise karistuse kaudu. Kuna diskriminatsioon ja ebavõrdsus on dünaamilised ja ajas muutuvad, on vajalik pidev diskrimineerimise ja tegelikku võrdsust raskendavate barjääride jälgimine ja dokumenteerimine.

Kõnele integreeritud strateegiate eest

Üha enam tunnustatakse, et tüdrukutel on oluline roll maailma ees seisvate kõige püsivamate probleemide lahendamisel. Ligipääs kvaliteetsele haridusele ja vabadus vägivaldast lapsepõlves ja teismeeas õiv muuta võimaluste kättesaadavust ja võrdsust läbi naise elu. Integreerides tüdrukute õigust haridusele soopõhise vägivaldaga annab mitmekordseid tulemusi lähisuhetes: vägistamise ja seksuaalse ahistamise ennetamine, lapsielu ja teismeliste raseduse ära hoidmine, tüdrukutega kauplemise takistamine. Pikema aja jooksul aitavad need ideed edasi kanda ideed võrdsusest meeste ja naiste vahel peres ja töökohal.

Mobiliseeri tüdrukud, poisid ja nende pered

Haara kaasa tüdrukud, poisid, õpetajad ja perekonnad, kes on valmis kuulama ja tõstma enda lähenduste teadlikkust hariduse olulisusest ja õigusest vägivaldavale elule. Jätka nende oskuste ülesehitamist, loo tüdrukuteklubisid ja soolise võrdõiguslikkuse töögrupe oma kogukonnas ja koolides. Toeta tüdrukuid, kes on valmis riskima õiguse nimel saada haridus.

¹ An estimated 31 million girls of primary school age and 32 million girls of lower secondary school age were out of school in 2012. UNICEF, *Girls Education and Gender Equality*, http://www.unicef.org/education/bege_70640.html

² UNESCO, *Girls Education Fact Sheet* (2013), <http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/GMR/images/2011/girls-factsheet-en.pdf>

³ UNESCO Institute for Statistics, *International Literacy Data 2013*, <http://www.uis.unesco.org/literacy/Pages/data-release-map-2013.aspx>

⁴ Universal Declaration on Human Rights, Article 26(2), <http://www.un.org/en/documents/udhr/>

⁵ UN Convention on the Rights of the Child, Article 29(1)(a), <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>. The UN Committee on the Rights of the Child expansion on this in General Comment No 1 with respect to the aims of education is available at: [http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/\(symbol\)/CRC.GC.2001.1.En?OpenDocument](http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/(symbol)/CRC.GC.2001.1.En?OpenDocument).

⁶ Report of the UN Special Rapporteur on Education, E/CN.4/1999/49, 13 January 1999, para. 13.

⁷ UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (hereinafter CEDAW) (1979), <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CEDAW.aspx>

⁸ AWID, *Religion, Culture and Tradition: Strengthening Efforts to Eradicate Violence Against Women*, September 2013. <http://www.awid.org/publications/religion-culture-and-tradition-strengthening-efforts-eradicate-violence-against-women>

⁹ Right to Education Project, *Background Paper on Attacks Against Girls Seeking to Access Education* (2014). http://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/HRC_Report_Attacks_on_Girls_2015_En.pdf

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Joint general recommendation/general comment No. 31 of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women and No. 18 of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, Para 6 (2014), http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/GC/31/CRC/C/GC/18&Lang=en

¹² Para 13 of joint general recommendation/general comment

¹³ *Ibid.*